

LLIBRES CRÍTICA

Història dels papes, de Diego Sola: Eppur si muove!

El Vaticà va passar de secta jueva a religió global gràcies a una combinació de poder polític, dogmàtic i moral

JAUME CLARET MIRANDA

28 JUL 2022 - 20:00 CEST

La reforma promoguda per Gregori XIII exemplifica com el prestigi i l'ascendència dels papes anava més enllà de l'esfera pròpiament religiosa.

L'endemà del dijous 4 d'octubre de 1582 va ser divendres 15 d'octubre. Aquest salt temporal cercava corregir la desviació provocada pel calendari julià i incloïa altres canvis, com la creació dels anys de traspàs, vigents fins avui mateix. La reforma promoguda per Gregori XIII exemplifica com el prestigi i l'ascendència dels papes anava més enllà de l'esfera pròpiament religiosa. Si sumem a aquest poder "terrenal" la potència icònica de la mitra papal i l'estricta verticalitat jeràrquica, s'entén que l'historiador Diego Sola (Granollers, 1988) hagi optat per la sinècdoque a l'hora de relatar l'evolució historicoinstitucional de Església catòlica romana, a partir de la línia successòria que va de sant Pere a l'actual papa Francesc.

Història dels papes

Diego Sola

Fragmenta, 2022

224 pàgines. 18,50 euros

Vist en perspectiva, el Vaticà va passar de secta jueva a religió global gràcies a una combinació de poder polític, dogmàtic i moral. El primer arrenca ja amb la seva oficialització com a credo de l'Imperi romà, però sobreviu als bàrbars en convertir-se en actor politicomilitar —especialment a la península Itàlica— i en font insubstituïble de legitimitat pels naixents regnes medievals. La simbiosi mai és perfecta i la conflictivitat s'incrementa quan el liberalisme, el nacionalisme i el socialisme consoliden els estats moderns i els dominis territorials vaticans es veuen reduïts progressivament.

El qüestionament del poder polític es veu agreujat pel trencament del monopoli dogmàtic. Si el Gran Cisma d'Orient (1054) culminava l'abisme obert entre els dos mons hereus del període clàssic —representats per Roma i Constantinoble—, les escissions posteriors al segle XVI certifiquen el desgast del prestigi del Vaticà — amb episodis com la convivència de dos papes rivals: un a Roma i l'altre a Avinyó —, la deriva moral d'una Cúria poc exemplar, la profunditat dels canvis socials i culturals, i la divergència d'interessos amb els nous imperis.

Els summes pontifices no van renunciar de grat a aquestes dues poderoses palanques i això va desfermar incessants guerres de religió i contundents moviments com la Contrareforma. Tot i la difícil digestió d'aquesta doble pèrdua, els papes contemporanis van acabar fent-s'hi a la idea, apostant cada cop més per mobilitzar el tercer poder: el moral. És des d'aquesta plataforma que un Vaticà sense paper politicoterritorial i ja sense l'hegemonia doctrinal fa un esforç d'adaptació als nous temps amb actualitzacions com el Concili Vaticà II, però encara també amb rèmores de difícil solució, atrapat entre sectors ultraconservadors i nuclis partidaris de revolucionar aspectes doctrinals i ètics.

Movent-se dins dels paràmetres de l'assaig divulgatiu, Sola cerca complicitats amb el lector fent menció de les escasses presències autòctones vora la Santa Seu —dels històrics Ramon Llull, sant Vicenç Ferrer o la família Borja, als més moderns sant Antoni Maria Claret, Aureli M. Escarré o Miquel Batllori—. La nòmina evidencia com Roma sap atraure els millors i, alhora, com històricament la jerarquia ibèrica té dificultats per connectar-hi i influir-hi. Serveixi d'exemple quan, en una trobada privada, el cardenal manacorí i número dos de la Cúria, Lluís Francisco Ladaria, va trencar la seva proverbial discrecció i, en ser preguntat insistentment sobre la seva trobada amb la Conferència Episcopal espanyola, va respondre: “Necessiten resar molt”.

S'adhereix als criteris de **The Trust Project**

[Més informació >](#)